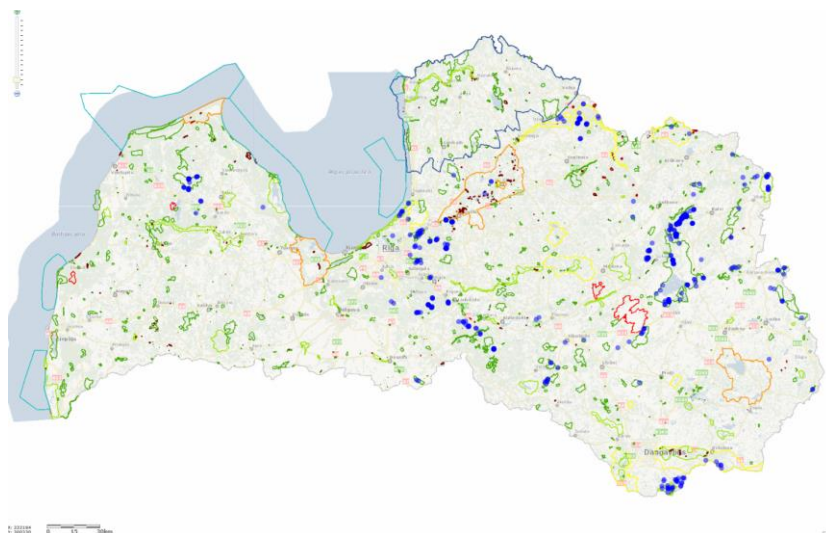

Piezīmes un atsauces valsts līmeņa sugu aizsardzības mērķu (FRV) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods	1920
Sugas nosaukums	<i>Boros schneideri</i>
Eksperts	Maksims Balalaikins
Darbs pabeigts	15.02.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Šneidera mizmīlis <i>Boros schneideri</i> ir mizmīļu dzimtas (Coleoptera: Boridae) vienīgais pārstāvis Palearktikā. Pieauguši šīs sugas īpatņi sasniedz 11–14 mm izmērus un ir labi atšķirami no citām vaboļu sugām. Tās ir tumši brūnganas krāsas vaboles ar pagarinātu ķermeni. Pieauguši Šneidera mizmīļa kāpuri ir 17–23 mm gari, līdzīgi kā citu zem mizas dzīvojošo vaboļu sugu kāpuri, ir stipri saplacināti, ar maigi dzeltenīgu ķermeņa un brūnu galvas kapsulas krāsojumu (Valainis 2018).</p> <p>Suga ir galvenokārt saistīta ar nesen atmirušām (1–2 gadi) priedēm, kuru stumbru vairāk vai mazāk vēl klāj miza. Atsevišķos gadījumos konstatēta arī uz ozoliem, eglēm, melnalkšņiem, bērziem un ošiem. Kāpuri atrodami zem šo koku mizas, parasti uz tādiem stumbriem, kuru koksnes virsma ir mitra un melna. Šneidera mizmīļa kāpuri barojas ar koksnes truses sēnēm. Literatūrā minēta iespējama piesaiste Ophiostoma, Aureobasidium, kā arī Polyporus ģints sugām. Kāpurus zem mizas iespējams konstatēt visa gada garumā, savukārt pieaugušas vaboles visbiežāk konstatējamās rudenī un agrā pavasarī, jo šī suga pārziemo pieaugušā stadijā (Valainis 2018).</p> <p>Latvijā Šneidera mizmīlis ir sastopams pārsvarā priežu mežos. Apdzīvo mežus gan uz sausām minerālaugsnēm, gan arī purvainos mežus. Lai gan suga var būt sastopama samērā jaunās mežaudzēs un pat izcirtumos uz ekoloģiskajiem kokiem, veiktajos sugas pētījumos Polijā konstatēts, ka suga pamatā saistīta ar ilglaicīgajām meža zemēm. Par sugai optimālāko dzīvotni ir uzskatāmas skrajas un labi izgaismotas vecās priežu mežaudzes (Valainis 2018).</p> <p>Pirmās ziņas par sugas sastopamību Latvijā, Kurzemē, norādītas XIX gs. literatūras datos (Seidlitz G. 1887–1891). Pēc tam ilgu laiku suga nav tikusi konstatēta. Atkārtoti suga Latvijā atrasta 2002. gadā DL “Pededzes lejtece” teritorijā (Vilks, Telnovs 2003).</p> <p>Ņemot vērā to, ka līdz 2002. gadam ziņu par sugas konkrētām atradnēm Latvijā nebija, FRP REF noteikt nav iespējams.</p> <p>Turpmākajos gados zināšanas par sugas bioloģiju pilnveidojās un faunistiskajos rakstos sāka parādīties jaunas sugas atradnes (Telnov u.c. 2005., Telnov u.c. 2006.)</p> <p>Balstoties uz šīm atradnēm un 2007. gada BD 17. panta ziņojuma datiem, tika definēta FRP HDV vērtība, izteikta 4 atradnēs.</p>

Turpmāk, pateicoties sugas popularizēšanai un tā vieglai atpazīšanai, sugas izziņas līmenis sāka strauji augt. Aktuālākie sugas sastopamības dati pieejami DDPS “Ozols”. Ņemot vērā to, ka Šneidera mizmīlis ir meža masīva suga, par tās atradni CV aprēķināšanai tika uzskatīts viens meža masīvs, kura robežas tika pieņemtas, balstoties uz kartogrāfiskā materiāla izvērtēšanu. Kopumā suga tika konstatēta 127 atradnēs, kas tika pieņemts kā FRP CV. Ticami, ka suga ir sastopama plašāk.

1. attēls. Šneidera mizmīļa atradnes Latvijā saskaņā ar DDPS “Ozols” datiem (02.2024).

Pašlaik sugas pētniecību savā promocijas darbā īsteno J. Ozols, pētot sugas izplatību visā Latvijā un izstrādājot sugas izplatības modeli. Tajā tiek ņemti vērā gan lokālie, gan ainavekoloģiskie faktori, kas ietekmē sugas sastopamību mežaudzē. Kopā izplatības modeļa pārbaudei tika izvēlētas 1500 teritorijas visā Latvijas teritorijā: 500 – piemērotās mežaudzēs, 500 – daļēji piemērotās, 250 – daļēji nepiemērotās un 250 – nepiemērotās teritorijās. Pēc provizoriskajiem rezultātiem šobrīd suga ir sastopama tikai 10 % no piemērotajām teritorijām un no potenciāli piemērotajām teritorijām, 3 % no daļēji nepiemērotajām un 1 % no nepiemērotajām teritorijām. Ņemot vērā provizoriskos rezultātus, tika definēts sugas sastopamības areāls Latvijā (2. attēls). Jāņem vērā, ka promocijas darba izstrādes ietvaros suga tika meklēta visā Latvijas teritorijā un Latvijas DR daļā netika konstatēta (dati no Šneidera mizmīļa IUCN izvērtējuma 25.09.2022.). Saskaņā ar 2019. gada BD 17. panta ziņojuma datiem sugas sastopamības teritorija ir 53310 km². Šī informācija tiek pieņemta kā FRR CV vērtība.

2. attēls. Šneidera mizmiļa sastopamības areāls Latvijā.

Ziņojumā Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā novērtējumā par 2013.–2018. gada periodu Šneidera mizmiļa kopējais stāvoklis novērtēts kā nelabvēlīgs–nepietiekams (U1). Dzīvotnes vērtējums ir atzīmēts kā labvēlīgs, bet populācijas stāvoklis – kā nezināms. Vērtējot tendenci, norādīts, ka populācija ir stabila. Pašlaik nav iespējams precizēt sugas sastopamības tendenci, jo trūkst salīdzinošo datu.

Piezīmes un pieņēmumi tabulu aizpildīšanā/izmantošanā

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
	Dati_FRP	
REF	Date	na
	Popunit	na
	Min	na
	Max	na
HDV	Popunit	loc. (atradne)
	Quality & Date	P (2006)
	Min	4
	Max	4
	Trend period	1993–2006
	Trend	X
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Habitat period	M (2006)
	Trend	=
	Popunit_final	loc (atradne)
	Min_final	4
	Max_final	4
	Trend 1993–2006	S
CV	Date	2013–2018
	Popunit	grids1x1 (1 x 1 km tīkla kvadrātu skaits)

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
		Saskaņā ar BD 17. panta ziņojuma sagatavošanas vadlīnijām 2019. gada Latvijas ziņojumā kā populācijas mērvienība ir izmantots loc.(atradņu) / grids1x1 (1 x 1 km tīkla kvadrātu) skaits.
	Min	na
	Max	na
	Value	220
	Type	minimum Eksperta novērtējums.
	Popunit_alt	na
	Min_alt	na
	Max_alt	na
	Value_alt	na
	Type_alt	na
	Method	estimateExpert Eksperta novērtējums.
	Trend period	2007–2018
	Trend	Unk
	Mag_min	na
	Mag_max	na
	Method	absentData
	Habitat period	2007–2018
	Trend	S
	Method	estimatePartial Daļēji ekstrapolētie dati.
	Popunit_final	loc (atradne) Ir pieņemts, ka atradne ir viens meža masīvs, kas ir precīzāka vienība par 1 x 1 km kvadrātu, jo Šneidera mizmīlis ir meža masīva suga, kas piemērotās dzīvotnēs būs sastopama visa masīva ietvaros, pat neskatoties uz to, vai pašlaik ir dati par sugas sastopamību konkrētajā meža nogabalā.
	Min_final	127 Dati ir apkopoti, balstoties uz 2024. gada februāri DDPS “Ozols” pieejamo informāciju.
	Max_final	127
	Trend 2007–2018	S (stabils) Populācijas tendences Latvijā nav rēķinātas, bet nav pamata uzskatīt, ka 2007–2018 gada periodā notikušas būtiskas populācijas izmaiņas.
	Dati_FRR	
REF	Area	na
	Period	na
HDV	Area	64589 km ²
	Quality & period	P (2006)
	Trend	X
	Magnitude	na
	Area_final	64589 km ² Ņemot vērā, ka dati 2006. gadā nebija pilnīgi, kā arī sugas sastopamība tika pārvērtēta, tiek izmantoti sastopamības dati no 2019. gada BD 17. panta ziņojuma.
	Trend 1993–2006	=

	Lauks	Komentāri, pieņēmumi
CV	Area	53310 km ²
	Period	2007–2018
	Trend	I
	Trend_method	estimatePartial (daļēji ekstrapolētie dati)
	Area_final	64589 km ²
	Trend 2007–2018	Stable (stabils)
	Lēmumi_FRP	
	Variants (8. attēls)	1. variants. FRP vērtības izmaiņas laika nogrieznī uzskatāmas par izpētes līmeņa pieauguma rezultātu un neatspoguļo procesus populācijā. Pašlaik nav zinātniski pamatoti uzskatīt, ka ir notikušas populācijas izmaiņas laika nogrieznī no 2002. gada līdz 2023. gadam.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na
	Lēmumi_FRR	
	Variants (8. attēls)	1. variants. Nav pamata uzskatīt, ka parametrs ir mainījies laika posmā no 2002. līdz 2023. gadam.
	1. Klimata pārmaiņas	na
	2. LV populācijas nozīmība	na
	3. Populāciju izolācija	na
	4. Negatīvie faktori	na
	5. Negatīvas tendences	na

Literatūra un informācijas avoti

Seidlitz, G. 1887–91. “Fauna Baltica. [Fauna of Baltics]” Die Käfer (Coleoptera) der deutschen Ostseeprovinzen Russlands [The Beetles (Coleoptera) of Russian German Baltic provinces]. 2 Aufl. Königsberg: 12 + LVI + 192 + 818.

Telnov D., Gailis J., Kalniņš M., Napolov A., Piterāns U., Vilks K., Whitehead P.F., 2005. Contributions to the Knowledge of Latvian Coleoptera. 4. Latvijas entomologs 42: 18-47.

Telnov D., Fägerström Ch., Gailis J., Kalniņš M., Napolov A., Piterāns U., Vilks K., 2006. Contributions to the knowledge of Latvian Coleoptera. 5. Latvijas entomologs, 43: 78-125.

Valainis U. 2018. Īpaši aizsargājamās un reti sastopamās vaboļu sugas Latvijā. Metodiskais materiāls, LVAF projekta “Dabas aizsardzības pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot jaunu sugu

aizsardzības jomas ekspertu apmācību un paaugstinot profesionālo kompetenci DAP speciālistiem”, Nr. 108/171 / 2017 ietvaros. 72 lpp.

Vilks K., Telnov D. 2003. Notes on *Boros schneideri* (Panzer, 1795) (Coleoptera, Boridae) in Latvia. – Latvijas Entomologs, 40: 63.